28.9.2021
Ympäristövaliokunta
Asia: E 106/2021 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto EU:n uudesta vuoteen 2030 ulottuvasta metsästrategiasta

Suomen luonnonsuojeluliitto kiittää mahdollisuudesta lausua EU:n uudesta metsästrategiasta ja esittää huomioinaan seuraavaa:

Yleistä:

Suomen metsälajien[1] ja -luontotyyppien[2] uhanalaistuminen jatkuu. Uhanalaisuus tarkoittaa, että lajilla on riski kuolla sukupuuttoon. Suurin yksittäinen syy näiden lajien uhanalaisuuteen on metsätalous, joka on mm. muuttanut metsien puulajisuhteita, ikärakennetta ja vähentänyt lahopuun määrää. Metsissämme elää siis satoja lajeja, joiden katoaminen luonnostamme on todellinen riski ellemme onnistu saavuttamaan tavoitteitamme lajikadon pysäyttämiseksi.

EU:n metsästrategia on parhaassa tapauksessa työkalu, jolla voimme saavuttaa Suomen omia luontotavoitteita. Tämä edellyttää sitä, että strategia on riittävän konkreettinen, sillä yksikään julistus itsessään ei vielä muuta todellisuutta maastossa. Tämä tarkoittaa sitä, että strategiassa asetetaan sitovia numeerisia tavoitteita lajikadon pysäyttämiselle. Työkaluvalikoima sinällään voi olla joustava maiden erilaisten lähtökohtien takia, mutta sitovuus, kunnianhimoinen aikataulu, konkretia ja läpinäkyvä seuranta ovat edellytys strategian onnistumiselle sen tavoitteessa.

Strategia kokoaa useassa muussa EU-prosessissa eteneviä metsään liittyviä tavoitteita, kuten biodiversiteettistrategian tavoitteen suojella tiukasti 10% maa-alueesta, mukaan lukien metsät. Etelä-Suomessa metsien suojeluaste on METSO-ohjelman toteutumisen jälkeenkin vain noin 4%, joten lisärahoitusta metsien suojelulle tarvitaan. Myös olemassa olevien luonnonmetsien ja vanhojen metsien suojelu vaatii Suomelta toimia. Pian julkaistava selvitys tuo lisävaloa valtion mailla olevien arvokkaiden metsien määrälle ja sijainnille[3].

Strategia ehdottaa uutta eurooppalaista “closer to nature”-sertifiointia. Olemassa olevissa sertifioinneissa (FSC ja PEFC) on selviä puutteita luonnon monimuotoisuuden ja ilmastonmuutoksen torjunnan kannalta. Sertifiointijärjestelmälle, joka mm. perustuisi metsien eri-ikäisrakenteisuutta ja metsän peitteisyyttä lisääviin hakkuumenetelmiin, on selvä tarve.

Suomen kanta komission tiedonantoon uudesta metsästrategiasta:

Luonnonsuojeluliitto toteaa, että Suomen kantaa metsästrategiaan ei käsitelty EU 14 jaostossa (metsäjaosto) ennen EU-ministerivaliokuntaa tai valtioneuvoston päätöstä.

Suomen kannassa on otettu huomioon se oleellinen seikka, että metsästrategia osaltaan tukee Suomen omia tavoitteita ilmastonmuutoksen ja lajikadon torjumiseksi. Tämän tulee jatkossa olla kannanmuodostuksen lähtökohta.

Suomen kannassa todetaan, että puuraaka-ainepohjaiset tuotteet voivat korvata fossiilipohjaisia tuotteita. Lyhytikäiset puutuotteet eivät kuitenkaan tehokkaasti korvaa fossiilisia polttoaineita ja metsien hakkuut aiheuttavat lisää päästöjä ilmakehään (netto). Pitkäikäisten puutuotteiden tulisi korvata uusiutumattomia materiaaleja nykyistä tehokkaammin, jotta ilmastohyöty on todellinen. Lisääntyvät hakkuut puolestaan heikentäisivät puubiomassaan perustuvan biotalouden ilmastohyötyä. [4]

Suomen kannassa todetaan toimivaltaa ja closer-to-nature-sertifiointiin liittyen, että kanta muodostetaan, kun enemmän tietoja on saatavilla. Konkretialle ja uusille avauksille on tarve. Jatkossa virkavalmistelussa ja poliittisessa vaikuttamisessa olisi keskityttävä löytämään ratkaisuja, ei vastustamaan lähtökohtaisesti uusien toimintatapojen tai sitovien tavoitteiden muodostumista metsästrategian kautta.

Lisätietoja
Paloma Hannonen, suojeluasiantuntija, paloma.hannonen@sll.fi, p. 050 5323 219

Lähteet:
1. Suomen lajien uhanalaisuus - Punainen kirja 2019, Hyvärinen ym., Ympäristöministeriö ja SYKE 2019
2. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. SY5/2018
3. Suomen valtion suojelemattomat arvometsät 2020, Luonnonsuojeluliitto, WWF, Greenpeace (https://www.sll.fi/app/uploads/2020/12/7a393b43-metsa%CC%88kartoitusraportti2020.pdf)
sekä
AALLOKAS OY , Suomen korkean suojeluarvon metsien (HCV) kartoitus ja tiedon käyttöönotto (arvioitu julkaisuaika maaliskuu 2022)
4. Effect of increased wood harvesting and utilization on required greenhouse gas displacement factors of wood-based products and fuels, Seppälä ym. 2019:
https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0301479719308333